

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 13.5.2014
Sayı: 1359

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 8/A maddesi uyarınca, Hazine Müsteşarlığı tarafından imzalanacak "borç üstlenim anlaşmalarına" konu olacak projelerin maliyet etkilerini belirlemek, bunun saydamlık ilkesi, mali disiplin ve kamu borcunun sürdürülebilirliği üzerine yansımalarını araştırmak amacıyla Anayasamızın 98. Maddesi ve TBMM İç Tüzüğü'nün 104 ve 105. Maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

Saygılarımızla.

(1) Faik Öztürk
Tekirdağ Milletvekili

Mehmet Hilal Kaplan
Kocaeli mv.

Mehmet Hacıoğlu
Zonguldak Mil.

Erçin Özkeç
Uşak mv.

Kadri Çakır
İST. M.

İsmail Demirel
BURSA mv.

Ali SARIBAŞ
Ç.Kele mv.

M. Şerif Kulluk
Kayseri mv.

Namık Harutyan
Balıkesir mv.

Arhan Düzgün
Tokat mv.

Sedat Küçük
İST. MV

1359... Sayılı Meclis Araştırma Önergesinin İmza Çizelgesi

[illegible]

GEREKÇE:

İleri teknoloji veya yüksek maddi kaynak gerektiren bazı yatırımların “istisnai/özel” bir finansman yöntemi olan Yap-İşlet-Devret (YİD) modeliyle gerçekleştirilmesi 3996 sayılı Kanun ile düzenlenmiştir. Bununla birlikte 2008 ve 2013’de yapılan düzenlemelerle bu finansman yöntemiyle yapılabilecek yatırımların kapsamı genişletilmiş; ileri teknoloji veya yüksek maddi kaynak gerektirmeyen projeler de (tema parklar vb.) bu yöntemle yapılabilir hale gelmiştir.

Yine 21/2/2013 tarih ve 6428 sayılı Kanun ile Sağlık Bakanlığına, Kamu-Özel İşbirliği (KÖİ) modeli çerçevesinde, tesisler yaptırma imkanı tanınmıştır. 652 sayılı KHK ile de Milli Eğitim Bakanlığı’na “yap-kirala-devret modeli” ile eğitim yatırımlarını özel kesime yaptırma imkanı getirilmiştir.

Yapılan bu mevzuat değişiklikleriyle kamu kesiminin “sağlık ve eğitim” gibi en temel yatırım harcamaları dahi özel finansman modellerine konu edilmekte, yatırım harcamalarının bütçe ile bağı koparılmaktadır.

Diğer yandan bu yatırımlara kamu tarafından ciddi “alım/fiyat” garantileri verildiği gibi; son düzenlemelerle özel kesimin sorumluluğunda olan dış kredilere de Hazine garantileri verilmeye başlanmıştır. Nitekim 3996 sayılı Kanuna eklenen 11/A maddesi ile YİD projeleri için yurtdışından kullanılan kredilerin kamu tarafından nasıl üstlenileceği düzenlenmiştir. Yine 4749 sayılı “Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkındaki Kanuna” 8/A maddesi eklenerek Hazine Müsteşarlığının borç üstlenimlerini nasıl yapacağı belirlenmiştir. Son olarak 19/4/2014 tarihli Resmi Gazete ‘de yayımlanan “Hazine Müsteşarlığı Tarafından Gerçekleştirilecek Borç Üstlenimi Hakkında Yönetmelik” ile Hazine borç üstlenimlerinin usul ve esasları tespit edilmiştir.

2014 Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa eklenen bir hükümlle, Hazine Müsteşarlığının borç üstlenim taahhütleri için 3 milyar dolarlık limit konmuştur. Ancak Borç Üstlenimi Hakkındaki Yönetmeliğe eklenen Geçici 1. Madde ile 1/1/2014 tarihinden önce ihale ilanına çıkmış projeler bu limitten muaf tutulmuştur. Dolayısıyla daha önce ihale ilanına çıkmış projelere de Hazine’nin kefil olması imkanı tanınmıştır. Bu, ihalesi yapılmış projelerde başlangıç ihale

koşullarında ciddi bir değişiklik anlamına gelmektedir. Ayrıca bu projelerden Hazine'ye ne kadar "koşullu yükümlülük" geleceği de belli değildir.

Diğer taraftan yapılan düzenlemeler hem 3996, hem 4749 sayılı Kanunun ruhuna aykırıdır. KÖİ modellerinde yatırımın devamlılığı ve proje finansmanın sağlanması ihaleyi kazanan şirketin yükümlülüğündedir. Bu, piyasa mekanizması içinde, hem proje fizibilitesinin, hem de projeyi gerçekleştirecek şirketin denetlenmesine imkan tanımaktadır. Hazine'nin verdiği geniş kefaletler, bu mekanizmanın çalışmasını engelleyecektir.

Diğer yandan özel kesimin tamamlamadığı projelerde dış kredi borçlarını Hazine'nin yüklenmesi, borç dinamikleri açısından da sıkıntı yaratacaktır.

Bu yöntemle hem pek çok yatırım projesinin bütçeyle bağlantısı kopartılarak, hem de bunlara Hazine garantileri verilerek TBMM'nin bütçe yapma hakkı ihlal edilmektedir.

Dolayısıyla KÖİ çerçevesinde YİD, Yap-İşlet-Kirala gibi yöntemlerle gerçekleştirilecek projelerin doğrudan kamu tarafından yürütülen benzer projelere göre tasarruflu olup olmadığının tespiti, bu projeler kapsamında Hazine Müsteşarlığı'nın ne kadarlık bir koşullu yükümlülüğü üstlendiğinin belirlenmesi, bunun saydamlık ilkesi, mali disiplin ve kamu borcunun sürdürülebilirliğine etkilerini araştırmak TBMM'nin bütçe yapma ve denetim hakkının gereğidir. Bu kapsamda bir Meclis Araştırma Komisyonu'nun oluşturulmasını saygılarımızla arz ederiz.